

《托拉奧爾》· 帕拉沙 VAYEITZEI · 瑪瑪爾 3

וללבן שתי בנות וגו'

拉班有兩個女兒

利亞（לאה）和拉結（רחל）分別是 **ה'** 的思想與言語，也就是隱藏的世界與顯露的世界。雅各（יעקב）更愛拉結，因為無限之光（אור אין סוף，Or Ein Sof）最充分地經由言語與行動而引降，人人都能在其中領受它；然而，思想始終必須伴隨著它。

為尊崇...而奉獻

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Rebbe 的父親 Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

哈西迪的帕拉沙

likuteitorah.com/zh-Hant/torah-ohr/vayeitzei/3/

核心要旨

利亞（**לאה**）和拉結（**רחל**）分別是 **ה'** 的思想與言語，也就是隱藏的世界與顯露的世界。雅各（**יעקב**）更愛拉結，因為無限之光（**אור אין סוף**，Or Ein Sof）最充分地經由言語與行動而引降，人人都能在其中領受它；然而，思想始終必須伴隨著它。

每節依序列出希伯來文、譯文，以及金色分隔線下的簡短解說。希伯來文中的小號數字是文末註記的標號。

瑪瑪爾概要

這篇講章（**מאמר**，maamar）將拉班（**לבן**）的兩個女兒解讀為「生命之地」的兩個層面：利亞代表思想的字母、隱藏的世界；拉結代表言語的字母、顯露的世界。在聖殿時期，拉結在以色列地明顯地發光，帶來預言和公開的顯露。流亡時，代表開口的 **mem** 字母（**מ"ם**，mem）的拉結與以色列民一同流亡；但代表封閉的 **mem** 的利亞仍留在以色列地，使阿里扎爾（**האריז"ל**）等偉大的義人（**צדיקים**，tzaddikim）能在那裡達到更高、更隱微的洞見。那麼，為何利亞被「恨」呢？雅各是「中柱」，將無限之光從冠冕（**כתר**，Keser）引降至王權（**מלכות**，Malchus），因此他渴望這光在下方顯露，也就是在拉結身上顯露。拉結不能生育，因為要向彼此分離的下界顯露實在極其困難；利亞則在流溢界（**אצילות**，Atzilus）中生下兒子：猶大（**יהודה**）代表外在的自我消融（**ביטול**，bittul），是大衛（**דוד**）王權的根源；呂便（**ראובן**）和西緬（**שמעון**）代表看見與聽見；利未（**לוי**）代表內在的連結，是摩西（**משה**）的根源。根源於利亞的曠野世代，想要只在思想中事奉 **ה'**；但正是言語與行動引降最高的光。利亞希望思想居於首位；雅各則知道，對以色列民大多數人而言，主要的事奉在於言語與行動，並由思想與之相連。

綱要

- 1 兩個女兒，兩片土地** ¶1

利亞和拉結分別代表思想與言語、隱藏的世界與顯露的世界。聖殿時期，兩者都在以色列地發光；流亡時，拉結隱而不顯、沉默無聲，而層次更高、更隱藏的利亞仍留在以色列地，使偉大的義人得以達到她的層次。
- 2 雅各為何更愛拉結** ¶1

身為中柱的雅各，將無限之光從冠冕引降至王權，甚至將智慧（**חכמה**，Chochmah）、理解（**בינה**，Binah）和認知（**דעת**，Daas）的內在之吻引入拉結；拉班則是至高的白，是純粹慈愛的根源。
- 3 拉結不育，利亞生子** ¶2

從言語而生，意味著在彼此分離的下界顯露，這極其困難；利亞則在流溢界中生育。猶大代表外在的自我消融，利未代表內在的連結，而摩西出自利未。
- 4 思想與行動並行** ¶2

曠野世代只想在思想中事奉，但行動能引降更多的光。利亞希望思想居先；雅各選擇了拉結的帳棚，也就是言語與行動，並讓思想所代表的看見與聽見與之相連。

隱藏的世界與顯露的世界 עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא

這是 **ח** 自我表達的兩個層次，可比作一個人的私下思想與出聲言語。利亞代表隱藏的世界；拉結代表顯露的世界。

開口的 mem 與封閉的 mem מ"ם פתוחה ומ"ם סתומה

這是字母 mem 的兩種形式。代表開口的 mem 的拉結，在流亡時留有一個缺口，使外在勢力得以從中吸取養分；根源於封閉的 mem 的利亞則被封閉，不在流亡之中。

中柱 בריח התיכון

這是貫穿會幕所有木板、從一端直到另一端的橫門；《光輝之書》以此稱雅各，因為他將無限之光從最高層次引降至最低層次。

至高的白 לובן העליון

按照阿里扎爾的教導，這是拉班的根源：一切慈愛的源頭，是純粹的憐憫，毫無審判；它先於整個流溢界。

連結與承認 התקשרות והודאה

這是兩種自我消融：利未內在的連結，外人無從看見；以及猶大的承認，會在外表顯示出來，例如鞠躬。

終點嵌於起點 נעוץ סופן בתחלתן

這是《Sefer Yetzirah》（**ספר יצירה**）中的原則：最低的層次與最高的層次相連；因此，物質層面的言語與行動能引降最偉大的顯露。

第 1 節 · ו'1

兩個女兒，兩片土地

第 2 節 · ו'1

雅各為何更愛拉結

1 וללבן שתי בנות^{1,2} וגו'. הנה לאה ורחל הם אותיות המחשבה ואותיות הדבור. שהם עלמא דאתכסיא

ועלמא דאתגליא³ (עיין לקמן בד"ה בכ"ה בכסליו בפ"י ושם ה' קטנה רחל)

「拉班（לבן）有兩個女兒」，等等。現在，利亞（לאה）和拉結（רחל）分別代表思想的字母與言語的字母，也就是隱藏的世界（עלמא דאתכסיא，alma de' iskasya）和顯露的世界（עלמא דאתגליא，alma de' isgalya）。（見下文以「基斯流月二十五日」為篇首的講章，其中解釋「較小的（קטנה，haketanah）名叫拉結」時，讀作「小的 hei」（הי קטנה，hei ketanah）：拉結。）

這篇講章以介紹拉班女兒利亞和拉結的經文開篇。在 חסידות 中，她們代表 ה' 的「思想」與「言語」：前者是內在、隱藏的世界，後者則是顯露出來的世界；正如人的思想只留在內心，而言語會被別人聽見。阿德穆爾·哈扎肯（Alter Rebbe）在此指向他的 Chanukah 講章（Torah Ohr（תורה אור），Vayeshev 4:35），其中把「較小的（haketanah）名叫拉結」解作「小的 hei」：也就是 ה' 的末一個 hei，即王權（מלכות，Malchus）。

וזהו ענין בארצות החיים⁴. ב' ארצות. שבזמן שבהמ"ק [שבית המקדש] היה קיים היו שני הבחינות מאירים בא"י [בארץ ישראל].

這就是「在活人之地」的意思：兩個地方。聖殿尚存時，這兩個層面都在以色列地照耀。

詩篇作者以複數說到「活人之地」的諸地。阿德穆爾·哈扎肯把這兩個地方解作利亞與拉結，也就是思想與言語；他指出，聖殿尚存時，兩者都在以色列地顯明地照耀。

והעיקר היה בחי' רחל⁵ (שנקראת עקרת הבית)^{6,7,8} כי המחשבה מתלבשת בתוך הדבור והדבור היה מתגלה.

其中主要的是拉結的層面（她被稱為家宅的主幹（עקרת הבית，akeres habayis）），因為思想包裹在言語之中，而言語是顯露出來的。

兩者之中，聖殿時期主要的是拉結（言語），因為思想並非始終隱而不露：它包裹在言語之中，因此言語所顯露的，也承載著思想。家宅的主幹（akeres habayis）是一個雙關語：經文說拉結是不孕的（עקרה，akarah）（創世記 29:31），而米德拉什則把它讀作「主要」（עיקר，ikar），意即「拉結是家宅的主幹」（Bereishis Rabbah 71:2）。

ולפי שרחל שהוא בחי' הדבור הוא עלמא דאתגליא לכך היה אז בא"י [בארץ ישראל] גילוי אלקותו ית' שהיו חכמים גדולים בעלי רוח"ק [רוח הקודש] ונביאים (וכמו שפרש"י [שפירש רש"י / שפירוש רש"י]⁹ גבי יונה ויחזקאל¹⁰ שאין הנבואה שורה אלא בא"י [בארץ ישראל])¹¹

既然拉結代表言語的層面，而言語是顯露的世界，因此那時在以色列地便有 ה' 的顯現，願祂受頌讚：那裡有具備 **רוח הקודש** 感應（**רוח הקודש**，ruach hakodesh）的偉大賢者，也有先知（正如拉希（רש"י）在論及約拿（יונה）和以西結（יחזקאל）時所解釋的，預言只在以色列地降臨）。

由於拉結是「顯露的世界」，她在以色列地的顯要地位，意味著 ה' 在那裡公開顯現，體現在具備 **רוח הקודש** 感應（ruach hakodesh）的賢者以及先知身上。拉希指出，約拿逃往國外，是因為聖者的臨在不在以色列地之外安住；而聖者的臨在之所以降在巴比倫的以西結身上，是因為它先前已在以色列地降臨於他。

ובפרט בהמ"ק [בית המקדש] והשראת השכינה בקה"ק [בקדש הקדשים] ואורים ותומים ועבודת הקרבנות שהי' [שהיה] יורד אש שלמעלה. משא"כ אחר חורבן בהמ"ק [בית המקדש] שגלו ישראל וגלתה עמהם השכינה.¹²

尤其是聖殿、至聖所中聖者的臨在（**שכינה**，Shechinah）、烏陵與土明（**אורים ותומים**，Urim and Tumim），以及獻祭的事奉；當時有從上而降的火。聖殿被毀之後便不再如此：以色列人流亡，聖者的臨在也與他們一同流亡。

聖殿帶來更進一步的公開顯現：至聖所中的聖者的臨在、至高祭司藉以領受答案的烏陵與土明，以及從天而降、落在祭壇上的火。聖殿被毀之後，正如賢者所教導的，聖者的臨在本身也隨著猶太民族一同流亡。

שהיא בחי' רחל שהיא בבחי' גלות בע' [בשבועים] שר' ואינה מאירה כלל¹³ מערך הגלוי שהיתה מאירה בזמן הבית שהי' [שהיה] הדבור מתגלה משא"כ עכשיו כתיב כרחל לפני גוזזי נאלמה.¹⁴

這就是拉結的層面；她處於流亡之中，在七十位王子之間，與聖殿時期言語顯露之際她所發出的光相比，如今她全然不發光。相反地，如今經上說：「像母羊（רחל，rachel）在剪毛者面前，她緘默不語。」

流亡中的聖者的臨在就是拉結，也就是言語的層面；如今她隱藏在「七十位王子」之間，即掌管各民族的天界力量之中。阿德穆爾·哈扎肯把以賽亞書「像母羊（rachel）在剪毛者面前，她緘默不語」解作拉結——神聖的言語——歸於沉默：她不再如從前那樣照耀。

והעבודה היא בדרך בירורים¹⁵ כו' (וכמ"ש ע"פ במדבר סיני)¹⁶ ומ"מ נשאר מאיר בא"י [בארץ ישראל] בחי' לאה והיא מדרגה יותר גבוה מבחי' רחל וכמשל המחשבה שהיא רוחניות ונעלית מן הדבור

而事奉之道是藉著淨化（**בירורים**，beirurim），等等（如「在西奈曠野」一段的解釋所述）。然而，利亞的層面仍在以色列地照耀；她的層級高於拉結的層面，正如思想比言語更屬靈、更高超。

在流亡中，所從事的是「淨化」（beirurim）：從墮入世界的神聖火花中將其抽引出來並提升，而非沐浴在公開的顯現之中。然而，仍有某種層面在以色列地照耀：利亞，即思想的層面；正如思想比表達它的言語更屬靈、更高超，她也高於言語。

(שהיא אינה בגלות כי רחל נק' מ"ם פתוחה שיש ממנה פתח ומבוא ליניקת החיצונים בזמן הגלות משא"כ מבחי' מ"ם סתומה.¹⁷ ושם הוא שרש לאה עיין בזהר ר"פ תרומה דף קכ"ו ב' ¹⁸ ודף קכ"ז)

(因為她並不在流亡之中：拉結被稱為開口的 mem (מ"ם פתוחה, mem petuchah)；在流亡時，外在勢力可以從她那裡找到一個開口和入口，藉以吸取滋養。封閉的 mem (מ"ם סתומה, mem setumah) 的層面則不同；利亞的根源就在那裡。見《Zohar》(זהר)，Terumah 篇開頭，第 126b 頁及第 127 頁。)

利亞不在流亡之中。字母 mem 的末尾字形 (ם) 四面封閉，而一般字形 (מ) 的下方有一個開口。拉結，即言語，是開口的 mem；在流亡時，「外在勢力」——外殼 (קליפה, kelipah) ——能藉此吸取滋養。利亞則根源於封閉的 mem，外在勢力無法由此進入。阿德穆爾·哈扎肯引導讀者參閱《Zohar》Terumah 篇開頭。

אך לפי שהוא עלמא דאתכסיא והעלם לכך אין הגילוי אלקות עכשיו בא"י [בארץ ישראל] מערך הגילוי שהי' [שהיה] בזמן בהמ"ק [בית המקדש] קיים.

但因為這是隱藏的世界，是隱而不顯的，所以如今在以色列地，ה'的顯現便不能與聖殿尚存時的顯現相提並論。

但由於利亞 (לאה) 是隱藏的世界，她的光便不會公開顯現。這就是為甚麼今日在以色列地，ה'並不像聖殿時期那樣明顯可見。

ומ"מ הצדיקים הגדולים אשר בארץ יכולים להשיג עכשיו בא"י [בארץ ישראל] השגות עליונות יותר אפי' [אפילו] ממה שהשיגו צדיקים כמותם בזמן הבית (מאחר שההשגה היא בבחי' מחשבה עליונה כמו שהיא עדיין למעלה מהתלבשות בעולם הדבור)

然而，身在這片土地上的偉大義人 (צדיקים, tzaddikim)，如今在以色列地所能達到的領悟，甚至高於聖殿時期與他們同等的義人所達到的領悟（因為這種領悟是在超然思想的層面；超然思想仍處於尚未披上言語世界外衣的狀態）。

隱而不顯也有其隱藏的優勢。如今居於以色列地的偉大 צדיקים，能達到比聖殿時期同等地位的 צדיקים 更高的領悟，因為留存在這片土地上的，是利亞：超然思想本身的狀態，尚未披上言語的外衣。

וכמו האר"י [האלקי רבי יצחק] ז"ל [זכרנו לברכה / זכרונם לברכה]¹⁹ שהשיג השגות עצומות מה שלא השיג צדיקים גדולים בדורות הקדמונים.²⁰

阿里札爾 (האר"י) 便是如此；他達到了極其深奧的領悟，是早先世代的偉大義人所未曾達到的。

阿里札爾，即薩法德的拉比以撒·盧里亞，是一個明證：他在以色列地達到了卡巴拉學的深奧境界，早先世代的偉大義人都未曾達到。

ולהבין מ"ש כי שנואה לאה^{21, 22, 23} כו'. הרי יעקב השיג ודאי בעלמ' [בעלמא]²⁴.

現在來理解經文所說的「利亞被厭惡」等等：畢竟，雅各（יעקב）確實領悟了隱藏的世界！

現在有一個問題：妥拉說，ה'看見「利亞被厭惡」，意思是雅各愛她不及愛拉結（רחל）。雅各既然確實能領悟隱藏的世界，為甚麼會偏好言語，而不選擇更高的思想層面？（Kehot的註釋指出，《Torah Chaim》中的平行講章說，雅各根本沒有領悟它，因為那裏所說的隱藏世界是利亞的根源，超越一切領悟。）

אך הענין כי יעקב נק' בריח התיכון²⁵ המברית מן הקצה אל הקצה.²⁶ פי' שהוא הממשיך אור א"ס ב"ה מן הקצה עליונה (היינו הקו הבוקע החלל כמ"ש במ"א)²⁷ מבחי' כתר למטה ולכן נאמר בו תוספת וי"ו ואלקי יעקב.

但其解釋是，雅各被稱為「從一端貫通至另一端的中間橫木」。也就是說，他將無限之光（אין אור Ein Sof，Or Ein Sof），願祂受頌讚，從上端引下來（即刺穿空洞的光之線（קו，kav），如別處所解釋），從冠冕（כתר，Keser）的層面向下；因此，提到他時多了一個ו：「以及雅各的וה'」。

《Zohar》（זהר）以「中間橫木」稱呼雅各，指會幕中貫穿所有木板、從一端延伸至另一端的橫木。雅各將無限之光從上端引下來；這上端就是光之線——收縮之後留下的空間中，那道進入其中的纖細光線——從冠冕一路向下貫穿每一個層面。「以及雅各的וה'」中多出的字母ו（vav），亞伯拉罕和以撒的稱號中都沒有，標示出這種向下的引流：ו就像一道向下延伸的線。

וכן והנורא²⁸ שמייחד ומחבר חו"ג [חסד וגבורה] ע"י המשכת והארת האין והיינו ע"י בחי' בטול. וכל ההמשכו' שלו הוא עד הקצה התחתונה. דהיינו בבחי' מלכות עלמא דאתגלייא.

「以及那可畏的」也是如此，因為他藉著引下並照亮אין (Ayin) [無]，將慈愛（חסד，Chesed）與克制（גבורה，Gevurah）聯合起來；這就是藉著自我消融（ביטול，bittul）這一層面而成。凡他所作的引流，都一直到達下端，也就是王權（מלכות，Malchus）這一層面，即顯現的世界。

在祝福中「偉大、有力、可畏」這三個詞，分別對應亞伯拉罕（אברהם）的慈愛、以撒（יצחק）的克制，以及聯合二者的雅各——「可畏」。他能聯合慈愛與克制，是因為他將二者之上的אין (Ayin)，即ו性中的「無」，引流而下；在人身上，這表現為自我消融。他的引流並不停在半途，而是到達「下端」——王權，也就是顯現的世界。

וזהו ויאהב (יעקב) גם את רחל²⁹ מלאה שכל תשוקתו היה להיות גילוי אור א"ס ב"ה למטה בעלמא דאתגלייא שע"יז יוכלו הכל לקבל משא"כ מבחי' עלמא דאתכסיא כו'

這就是「雅各也愛拉結，勝過利亞」的意思：他全心所渴望的，是使無限之光אין אור Ein Sof，願祂受頌讚，在下方的顯現世界顯現；如此一來，所有人都能領受，而隱藏世界的層面則不是如此，等等。

這就是雅各愛拉結勝過利亞的原因。他全心所願的，是使無限之光在下方、在言語的顯現世界顯現，因為在那裏人人都能領受；隱藏的思想世界則不是如此。

ולכן כתיב וישק³⁰ יעקב לרחל³¹ על דרך שנקוד על וישקהו

因此經文寫道：「雅各吻了拉結」，這與「所說的」帶有點標記的「他吻了他」一詞相仿：

所以妥拉記載雅各吻了拉結，而阿德莫爾·哈扎肯將這個吻解讀為以掃（עשו）與雅各相遇時，帶有點標記的「他吻了他」一詞所說的那種吻。Rashi提出了這些點標記的兩種解讀：以掃並非全心全意地吻他；或者，按照拉比西蒙·巴爾·約海（רבי שמעון בר יוחאי）的說法，那一刻以掃的憐憫之心被喚起，於是他全心全意地吻了雅各；接下來的幾行表明，阿德莫爾·哈扎肯所指的是發自愛之內在核心的一吻。

דהיינו שבחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] שהוא זיווג נשיקין ואתדבוקו' רוחא ברוחא עד"מ הנשיקין שבאין

מפנימית האהבה (עמ"ש במ"א ע"פ ישקני מנשיקות^{32,33} וע"פ אמצאך בחוץ אשקך)^{34,35} וגם בחי' זו

המשיך ברחל.

也就是說，智慧（Chochmah，חכמה）、理解（Binah，בינה）與認知（Daas，דעת）的層面，乃是親吻的結合，以及靈與靈的緊密相契；這好比親吻源於愛的內在層面（פנימיות，pnimiyus）（見別處對「願他以親吻親吻我」及「我若在外遇見你，就親吻你」的闡釋）。他也將這一層面引入拉結（רחל，Rachel）。

在《Zohar》（זהר，Zohar）的用語中，親吻是靈與靈的結合，是源自愛之核心的內在親密；在十個屬性（ספירות，Sefiros）中，它對應於心智的智慧、理解與認知。雅各（יעקב，Yaakov）甚至將這一內在的智性層面引入拉結，使言語能承載思想的深度。阿爾特雷貝指出，他自己曾闡釋《雅歌》中兩節關於親吻的經文。

וז"ש [וזהו שכתוב] אעבדך שבע שנים ברחל³⁶ בתך הקטנה כי לבן הוא בחי' לובן העליון^{37,38} מקור

החסדים שכולו רחמים פשוטים דלית שמאלא בהאי עתיקא³⁹

因此經文說：「我願為你的女兒拉結服事你七年，她是你的小女兒。」因為拉班（לבן，Lavan）是至高白光（לובן העליון，loven ha-elyon）的層面，是慈愛（חסדים，chasadim）的根源；那裡全然是純粹的慈悲，因為「這位古老者（עתיקא，Atika）[古老者]中沒有左方」；

「我願為你的女兒瑞秋服事你七年」：雅各服事拉班，是為了將拉班的光引下，進入拉結——也就是言語、較低的層面。拉班的名字意為「白」；依照阿里扎爾的教導，他代表「至高白光」，是所有慈愛的根源，是純粹的慈悲，毫無嚴厲的成分。《Zohar》論及這一層面的阿提卡（古老者）時說，祂「沒有左方」，也就是全無嚴厲。

רק שלמטה נשפל בלבן גשמי⁴⁰ ומ"מ כתיב כלו הפך לבן טהור⁴¹ הוא אפי' [אפילו] הנגע כו' ועל לבן

כתיב וישכם לבן בבקר⁴² שבכ"י [שבכל יום] מתגבר ונמשך אור החסד עליון.

只是到了下方，這一層面便降落而成為物質界的拉班。儘管如此，經文仍說：「全都變白了；他是潔淨的」，即使是那患處，等等。論到拉班，經文又說：「拉班清早起來」；因為每天至高的慈愛之光都更為強盛，並且被引下。

物質界的拉班雖是欺騙者，但他的根源是神聖的：至高白光墜落至極低之處，成為一個物質界的人。皮膚病的律法說明了這一點：白色的患處若覆蓋全身，此人便是潔淨的。經文「拉班清早起來」暗示，清晨是慈愛的時辰，至高的慈愛（חסד，Chesed）正是在此時增強，並且每天流注而下。

第 3 節 · 12

拉結不育，利亞生子

第 4 節 · 12

思想與行動並行

2 וינשק לבניו⁴³ ובנותיו שנמשך בכל פרצופי האצ"י זכרים ונקבות. ואח"כ ולבן שב למקומו למעלה מעלה ויעקב הלך לדרכו⁴⁴ להמשיך בחינת לובן העליון הנ"ל למטה מטה ברחל בתו הקטנה בחי' דבור כו'.

「他親吻了他的兒子們和女兒們」：[意即]這流入了流溢界（אצילות，Atzilus）一切男、女形態（פרצופים，partzufim）之中。此後，「拉班回到他的本位」，回到極高之處；「雅各（יעקב，Yaakov）踏上自己的道路」，將上述至高白光的層面由上而下引入拉結（רחל，Rachel），他的小女兒，也就是言語的層面，等等。

拉班（לבן，Lavan）這至高白光「親吻了他的兒子們和女兒們」：他的慈愛流入流溢界一切形態之中，無論男、女皆然。然後他「回到自己的本位」，退回其崇高的根源；雅各則「踏上自己的道路」，肩負起將那至高白光引至極低之處、帶入拉結（言語的層面）的使命。

ולכן היתה רחל עקרה⁴⁵ כי ההולדה מבחי' הדבור הוא להיות הגילוי בבי"ע וא"א להיות הולדה וגילוי בבי"ע שהרי הנבראים הם נפרדים וא"א להתגלות להם בחי' לובן העליון הנ"ל.

因此拉結不孕，因為言語層面的生育，意謂著在創造界（בריאה，Beriah）、形成界（יצירה，Yetzirah）和行動界（עשיה，Asiyah）中有所顯現；而在創造界、形成界和行動界中，不可能有生育與顯現，因為受造之物是分立的存在，上述至高白光的層面不可能向它們顯現。

這解釋了拉結為何不孕。言語要「生育」，意謂著 ה' 的顯現要在較低的創造界、形成界和行動界中發生；在那些世界裡，受造之物感覺自己與 ה' 分離。這樣的受造之物無法公開地承受至高白光，因此拉結的生育受阻。

(ומש"ל [ומה שכתוב לעיל] דרחל נק' עלמא דאתגלייא מ"מ להיות הגילוי ע"ד בחי' לידה הוא קשה ביותר כו' ויש חילוק גדול בין שארי השפעות לבחי' לידה שהוא גילוי עליון יותר ועמ"ש בזוהר פ' פנחס דרמ"ט)⁴⁶

（至於上文所說拉結稱為顯現之界：儘管如此，要使顯現以生育這一層面的方式發生，仍極其困難，等等。其他種類的影響與生育這一層面大不相同；生育乃是更高層次的顯現。參見《佐哈爾》（זהר，the Zohar），Pinchas篇，第249頁所述。）

Alter Rebbe預先回應一個疑問：拉結既是「顯現之界」，為何不能使其顯現？因為生育並非一般的影響流出：它顯露出父母自身隱而未顯的本質，這是更高層次的顯現，而要在較低的世界中達到這一點極其困難。他指出《佐哈爾》Pinchas篇第249頁，作為這項區別的參照。

אבל לאה שהיא המחשבה ילדה ששה בנים שהם הספיי' [הספירה / הספירות] שבאצ'י⁴⁷ עצמו ששם היה שרש השבטים ולכן נק' שבטי⁴⁸ יה.

但利亞（לאה，Leah）是思想，生了六個兒子；他們是流溢界本身的十個屬性（ספירות，Sefiros），因為支派的根源就在那裡；因此他們稱為「יה的支派」。

利亞，也就是思想，確實生育了六個兒子。她的生育發生在流溢界本身、十個屬性之中；那裡沒有分離性阻礙顯現。支派的根源就在那裡，因此詩篇作者稱他們為「יה的支派」。「יה」（yud-hei）是 הוי'（Havayah）的前兩個字母，代表智慧（חכמה，Chochmah）與理解（בינה，Binah），也就是思想的層面。

יהודה הפעם אודה⁴⁹ בחי' בטול והודאה הרי הוא נמשך ומסתעף מן המחשבה דוקא.

猶大（יהודה，Yehudah）——「這一次我要承認」（אודה，odeh）——代表自我消融（ביטול，bittul）與承認的層面；它正是由思想引出並衍生的。

利亞以「這一次我要承認」（אודה，odeh）為猶大命名。承認是一種自我消融；這種在 ה' 面前俯伏的心境，源自思想，源自沉思，而非言語。

וכן ראובן ושמעון ראייה ושמיעה הוא ג"כ למעלה מבחי' הדבור אלא מן המחשבה הן נמשכים כו' (כמ"ש במ"א ע"פ יהודה אתה^{50, 51} כו')

同樣，流便（ראובן，Reuven）和西緬（שמעון，Shimon）分別代表視覺與聽覺，也在言語層面之上；他們是由思想引出的，等等。（正如別處解釋「猶大啊，你……」一段時所述。）

流便之名源自「看見」，西緬之名源自「聽見」：利亞生下他們時，說 ה' 「看見了我的苦難」，又「聽見了」（《創世記》29:32-33）。視覺與聽覺是領受而非表達，因此也在言語之上，並源自思想。Alter Rebbe指向他在「猶大啊，你……」一段中的講論，其中流便代表引發愛的視覺，西緬則代表帶來敬畏的聽覺。

וגם לוי שהוא בחי' התקשרות כמ"ש הפעם ילוה⁵² כו' נמשך ונולד ג"כ מן המחשבה

利未（לוי，Levi）也代表連結的層面，如經上所寫：「這一次 [我的丈夫] 要與我連結」（ילוה，yilaveh），等等；他同樣是由思想引出並生育的，

利未之名源自「要與我連結」（ילוה，yilaveh）：「這一次我的丈夫要與我連結。」因此利未代表連結（התקשרות，hiskashrus），也就是心智深處的聯繫；這同樣是由思想所生。

כנראה בחוש במי שהוא בעל מחשבה שאינו מרגיש כלל בעסקים החולפים לפניו מחמת גודל התקשרות שיש לו בהמחשבה.

正如從一個專注思考的人身上即可明顯看出：由於他全心繫於思想，他對眼前經過的種種事情全然沒有察覺。

任何人都能看出這一點：一個人若全神貫注地思考，就會察覺不到周遭發生的事情，因為他的心智完全繫於那個觀念。

וכמ"ש במדרש בעובדא דר' [דרבי] חייא רבה.^{53,54} וכן גבי רבא (בפ' אר"ע [אמר רבי עקיבא])⁵⁵ דהוה מעיין בשמעתי' [בשמעתי] כו'.

正如米德拉什（**מדרש**，Midrash）所記載的拉比希亞·拉巴（**רבי חייא רבה**，Rabbi Chiya Rabbah）的事例；拉巴（**רבא**，Rava）也是如此（在〈拉比阿基瓦（**עקיבא**，Rabbi Akiva）說〉篇中），他正專心鑽研所學，等等。

這兩則故事說明了這一點。耶路撒冷塔木德（Kilayim 9:3；Kehot 註釋如此指出）記載，拉比希亞·拉巴在澡堂中沒有起身迎候拉比以實瑪利（**ישמעאל**，Rabbi Yishmael）之子拉比約西（**יוסי**，Rabbi Yosi），因為當時他的心思正通盤回想整卷《詩篇》；巴比倫塔木德則記載，拉巴專心於學習，以致沒有察覺自己的手指正在流血。

ולכן יצא ממנו משה⁵⁶ שהיה כבד פה וכבד לשון⁵⁷ דהיינו שלגודל התקשרותו בבחי' בטול⁵⁸ ונחננו מה⁵⁹ לא היה יכול להיות משפיע כו' שהיא בחי' הדבור כו'

因此，摩西（**משה**，Moshe）出自他；摩西「口重、舌重」，也就是說，他對自我消融（**ביטול**，bittul）這一層面的依附深到極處，並說「我們算什麼」，以致不能成為施予者，等等；施予者所對應的正是言語這一層面，等等。

這就是摩西出自利未（**לוי**，Levi）的原因。摩西說自己「口重、舌重」；他對 ה' 的依附與自我消融如此深刻，並在他所說的「我們算什麼？」中表露出來，以致他不容易轉向外在、給予他人；而給予他人正是言語這一層面。

ועיקר ההפרש בין התקשרות דלוי שהוא בחי' בטול ובין הודיה דיהודה שהוא ג"כ בחי' בטול הוא כי יהודה הוא בחי' הבטול בגילוי כענין מודים שכורע ומשתחוה

利未的依附與猶大（**יהודה**，Yehudah）的承認，兩者雖然同屬自我消融這一層面，但主要差異在於：猶大代表顯露出來的自我消融，如同〔祝福中的〕感恩詞（**מודים**，Modim），人會屈身俯伏。

阿德莫爾·哈札肯現在區分利未的依附與猶大的承認，因為兩者都屬於自我消融。猶大的自我消融是可見而外顯的，如同阿米達禱文中的感恩祝禱「**מודים**」：人在此屈身俯伏。

ולכן יצאו ממנו מלכי בית דוד שבטולם הוא בחי' הבטול שבהתגלות וחיצוניות.

因此，大衛（**דוד**，David）家族的諸王出自他；他們的自我消融，是顯露於外在層面（**חיצוניות**，chitzoniyus）的自我消融。

所以，出自猶大的大衛家諸王，體現的是會公開顯露出來、呈現在外在層面的自我消融。

אבל לוי שהוא בחי' ההתקשרות והבטול בפנימיותו ועצמותו הגם שבחיצוניות אינו נגלה כלל וכענין בטול דצבא השמים לך משתחווים⁶⁰ שהשתחואה של המלאכים אינו ענין השתחואה גשמיות אלא שמשתחוה⁶¹ ובטל בהשגתו ברוחניות

然而，利未代表內在層面（פנימיות，pnimiyus）與本質中的依附和自我消融，儘管在外在層面完全不顯露。這好比「天上的軍旅向祢下拜」所表達的自我消融：天使的下拜並非肉身的下拜，而是「各自」在靈性的領悟中屈身並處於自我消融之中。

利未的自我消融是內在而本質的，完全不顯於外。這好比天使，經文說「天上的軍旅向祢下拜」：天使沒有身體可以屈身，因此他們的下拜，是在領悟 ה' 時自我消融。

ולכן יצא ממנו משה (ועמ"ש במ"א ההפרש בין משה ואליהו שהוא גם כן עד"ז) ואח"כ ותעמוד מלדת שלא היה יכול להיות בחי' גילוי עוד.

因此，摩西出自他（另請參看其他地方對摩西與以利亞（אליהו，Eliyahu）之間差異的闡述，兩者的差異也遵循這一脈絡）。其後，「她便停止生育」，因為已不可能再有顯露的層面。

摩西最具內在性，因此出自利未；阿德莫爾·哈札肯指出，摩西與以利亞之間的差異也遵循同一脈絡。生了四個兒子之後，利亞（לאה，Leah）「便停止生育」：思想所能產生的顯露已達極限。

(ועמ"ש ע"פ טובה הארץ מאד מאד^{62,63} דענין דור המדבר שהיה מבחי' לאה עולם המחשבה וטענו למח צריכים לירד בבחי' עולם הדבור שהוא בחי' מל' ארץ תתאה לקיים המצות בדבור ובמעשה הלא זה אפשר לקיים גם ע"י התומ"צ [התורה ומצות] ברוחניות דהיינו ע"י המחשבה כו')

（另請參看對「那地極其、極其美好」的闡述：曠野世代的情況在於，他們屬於利亞這一層面，也就是思想世界；他們提出異議：為何必須下降到言語世界的層面——也就是王權（מלכות，Malchus）這一層面、下層之地——以言語和行動履行誠命（מצוות，mitzvos）？難道不能也透過靈性層面的妥拉（תורה，Torah）與誠命來履行，亦即透過思想來履行嗎，等等？）

一段較長的括號文字將此處的論述應用於曠野世代；他們根植於利亞，也就是思想世界。按照阿德莫爾·哈札肯的表述，他們提出的理由是：為何必須進入以色列之地——王權的下層之地——以肉身的言語和行動遵守誠命？既然可以在靈性層面、透過思想履行妥拉與誠命，為何還必須如此？

אך באמת היו בטעות גדול דע"י דבור ומעשה דוקא נמשך גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ביתר שאת לאין קץ כי נעוץ סופן בתחלתן⁶⁴ כו' ומרבע"ה [ומשה רבינו עליו השלום] התפלל תקט"ו תפלות⁶⁵ ליכנס לארץ⁶⁶ כו'.

但事實上，他們大錯特錯；因為恰恰透過言語和行動，無限之光（אור אין סוף，Or Ein Sof），願祂受頌讚，才會以無可限量的更高程度引降而顯露，因為「終端嵌入起始之中」，等等。摩西，我們的拉比（משה רבינו，Moshe Rabbeinu），願他平安，曾為進入以色列之地祈禱五百一十五次，等等。

他們大錯特錯。正是肉身的言語和行動，能以強大得多的程度引降無限之光，因為正如《Sefer Yetzirah》（ספר יצירה，Sefer Yetzirah）所說：「終端嵌入起始之中」：最低處與最高處相連。這就是為何摩西拉比——儘管他具有利亞那種內在性——仍祈禱五百一十五次，求准進入以色列之地；米德拉什從「我懇求」（ואתחנן，va' eschanan）一詞中推得這個數目。

ועפ"ז [ועל פי זה] יובן עוד ענין ויאהב יעקב את רחל⁶⁷ דוקא שהיא בחי' דבור ומעשה כי שנואה לאה ההפך מכוונת דור המדבר.

依此，便也能進一步理解「雅各（יעקב）特別愛拉結（רחל）」這件事：她屬於言語與行為的層面；而「利亞（לאה）被憎厭」，則與曠野世代的意向相反。

這進一步闡明了雅各特別愛拉結：她代表言語與行為。利亞被「憎厭」，則與曠野世代希望停留在思想範疇的意願相反。

ואמנם צריך ביאור מ"ש לאה הפעם ילוה אישי⁶⁸ אלי דוקא דודאי לא עלה על דעתה לאפוקי מבחי' דבור ומעשה.

然而，利亞所說的「這一次，我的丈夫將與我相連」，尤其需要解釋；因為她顯然不曾想到要排除言語與行為這一層面。

但這引出一個關於利亞的問題。她說「這一次，我的丈夫將與我相連」時，顯然不是要排除言語與行為；那麼她究竟想要什麼呢？

אלא הענין כי באמת צ"ל ב' הבחי' מודו"מ [מחשבה דבור ומעשה] דהא בלא הא לא סגי ועמ"ש במ"א בענין לויתן⁶⁹ ושור הבר שהוא ג"כ ענין ב' בחי' הנ"ל לויתן לשון התקשרות בחי' בטול דנוני ימא כמו הפעם ילוה כו'

而是，真正的情形是，思想以及言語與行為這兩個層面都不可或缺，缺少任何一方都不夠。又請參看別處對利維坦（לויתן，livyasan）與野牛一事的闡述；這同樣涉及上述兩個層面：利維坦一詞有「相連」之意，代表海魚的自我消融（ביטול，bittul），正如「這一次 [我的丈夫] 將與我相連（ילוה，yilaveh）」等語。

答案是，兩個層面都不可或缺：思想，以及言語與行為，缺少任何一方都不夠。利維坦與未來筵席上的野牛，象徵這兩個層面：利維坦（livyasan）的名稱與 yilaveh（「將與我相連」）同源，代表海魚；海魚全然生活於其源頭之中，並對其源頭自我消融。

ולאה רצתה שיהיה העיקר ע"י בחינה זו ע"ד שאמרו בחסידים הראשונים⁷⁰ שהיו שוהין ט' שעות בכל יום בתפלה שהוא כענין בטול והתקשרות הנ"ל דמחשבה כו'.

ליא希望主要透過這一層面來達成，正如早期虔敬者（חסידים，chassidim）的事蹟所述：他們每天會花九個小時祈禱；這正如上述思想的自我消融與相連之境，等等。

利亞希望內在的相連成為主體，而把言語與行為置於次要地位。這就如同早期虔敬者：塔木德記載，他們每天三次各等候一小時、祈禱一小時、再等候一小時，合計九小時，沉浸於自我消融與思想的相連之中。

ואימתי תורתן נעשית אלא מתוך שחסידים הן כו' הרי רוב עסקם היה עד"ז (ומבואר ענין זה לקמן בד"ה ששים המה מלכות⁷¹ כו' אחת היא יונתי⁷² כו')⁷³

「他們的妥拉（תורה，Torah）〔學習〕又是在何時完成的呢？乃是因為他們是虔敬者……」因此，他們大部分的活動都屬於這一類。（此事在下文以「六十位王后」等語開篇、並以「我的鴿子只有一隻」等語的講章中有所闡明。

塔木德問，這些虔敬者如何遵守妥拉並從事工作；答案是，由於他們虔敬，他們的妥拉得以保存，工作也蒙受祝福。因此，他們大部分的活動都屬於這一類。阿德莫爾哈扎肯（אדמו"ר הזקן）補充說，此事在下文以「六十位王后」等語開篇、並以「我的鴿子只有一隻」等語的講章中有詳細闡明。

ואמנם יעקב ידע שזה אי אפשר רק לבני עלייה שהן מועטים אבל כל ישראל עיקר רוב העסק הוא ע"י דבור ומעשה

然而，雅各知道，這只有少數上昇之士（בני עלייה，bnei aliyah）才做得到；但對全以色列而言，主要的修持仍是藉著言語與行為。

然而，雅各知道，這條道路只有少數上昇之士（בני עלייה）才走得通；用塔木德的說法，他們是少數層次較高的人。對全體猶太民族而言，主要的事奉是藉著言語與行為，也就是學習妥拉並實際遵行誡命（מצוות，mitzvos）。

ולכן היה באהל רחל⁷⁴ עיקר קביעותו שהוא בחי' דומ"ע [דבור ומעשה] ומ"מ צ"ל ג"כ מחשבה שמזה נמשך ראייה ושמיעה לאסתכלא ביקרא דמלכא כו'

因此，他主要安居於拉結的帳棚；這代表言語與行為的層面。然而，思想也同樣不可或缺，觀看與聆聽由此引出，為的是「凝視君王的尊榮」，等等。

因此，雅各以拉結的帳棚作為主要居所；正如拉希（רש"י）解釋「他來到拉結的帳棚」時所說，雅各總是與她在一起。然而，思想仍不可或缺，因為「觀看與聆聽」（流便（ראובן）與西緬（שמעון））由此而來；這就是「凝視君王的尊榮」，即引發愛的觀照。

וכל האומר אין לי אלא תורה⁷⁵ כו' אלא צ"ל רי"ש [רצוא ושוב] רק כי אז נעוץ סופן כו':

「凡是說：『我只有妥拉』的人……」；相反地，觀看與聆聽也不可缺少，只是如此一來，「其終端有所嵌入」，等等。

塔木德說，若有人聲稱自己只有妥拉學習而沒有行為，甚至連妥拉也談不上。同樣地，兩者都不可或缺：思想的觀看與聆聽，以及行為；因為如此，終端便與起始相連，最低微的行為也能引降最高的光。

在事奉中的實踐

人或許會傾向於只作內在的沉思與連結，但對我們大多數人而言，主要的事奉是出聲研習妥拉（**תורה**，Torah），並以行動實踐誠命（**מצוות**，mitzvos），因為無限之光正是在此最充分地顯露。然而，行動不可空洞：思想，也就是心智的「看見與聽見」，必須伴隨行動；正如雅各以拉結的帳棚為主要居所，卻也需要利亞的兒子們——看見與聽見——一同參與。

討論問題

1. 利亞所代表的思想層次為何高於拉結所代表的言語，雅各卻更愛拉結？
2. 為何以色列地在遭毀之後能帶來比聖殿時期更高的洞見，即使 **יה** 在那裡顯露得較少？
3. 猶大的自我消融與利未的自我消融有何不同？為何君王出自一方，而摩西出自另一方？
4. 曠野世代的錯誤是什麼？「終點嵌於起點」如何解答這個問題？
5. 利亞說「這一次，我的丈夫將與我相連」時，她想要的是什麼？雅各的選擇如何使思想與言語、行動相互平衡？

註記

第 1 段

1 וללכן שתי בנות

此註引導讀者參閱 Kehot 版較前部分所刊載、關於這篇講章的 Rebbe (הרבי) 來源註。

KEHOT 註記

ראה לעיל בציונים לכ"ק אדמו"ר זי"ע. במפתח לאוה"ת כרך א מציין המו"ל שהמאמר הוא משנת תקע"א — הוא בדף רטז, ב בהתחלת אתהלך לפני ה', ומציין ששייך לפסוק וללכן שתי בנות. בשינויים ועם הגהות, ראה מאמרי אדה"א נ"ך ע' קצד שמיוסד על מאמר זה. בבוך 1135 מד, א המאמר בגוכתי"ק הצ"צ באיזה שינויים, וז"ל שם: וללכן שתי בנות וגו' הנה לאה ורחל שהם אותיות מחשבה ודיבור היו שניהם מאירים בא"י בזמן הבית וזהו בארצות החיים ב' ארצות והעיקר ה' בחי' רחל, כי המחשבה מתלבשת בתוך הדיבור, ונודע כי רחל היא עלמא דאתגליא כמשל הדבור ולכן ה' אז בא"י תכלית הגילוי אלקותו ית' שהיו חכמים גדולים בעלי רוח"ק ונביאים ופרט בהמ"ק השראת השכינה בקדה"ק ואורים ותומים וירידת האש שלמעלה כו'. ואחר החורבן שגלו ישראל לבבל וגלתה עמהם השכינה שהיא בחי' רחל עלמא דאתגליא ואז היא בח"ל דוקא אך א"כ ה' ראוי להיות בח"ל גילוי אלקות ע"ד שה' אז בא"י אך הענין כי בבבל היא בבחי' גלות בהע' שרים והעבודה היא בדרך בירורים כו' (ועי"ש ע"פ במדבר סיני) אבל בא"י נסתלקה רחל שהיא עלמא דאתגליא ונשאר בחי' לאה שהיא עלמא דאתכסיא שהוא באמת מדרגה יותר גבוה מרחל כמשל המחשבה שהיא למעלה מהדבור ולכן הצדיקי' הגדולים יכולים להשיג עכשיו בא"י השגות עליונות יותר גם מבזמן הבית (כיון שישג בבחי' מחשבה עליונה כמו שהיא עדיין למעלה מההתלבשות בעולם הדבור) וכמו האריז"ל שהשיג מה שלא השיגו תנאים ואמוראים משא"כ שארי האנשים לא יוכלו להשיג כי לאה היא אתכסיא כו'.

2 וללכן שתי בנות

「拉班 (לבן) 有兩個女兒：年長女兒的名字叫利亞 (לאה)，年幼女兒 (הקטנה) haketanah 的名字叫拉結 (רחל)。」這是講章 (מאמר, maamar) 開篇所引的經文；其中提到光明節 (חנוכה, Chanukah) 的講章時，將「年幼者」解作「小字母 ה」。

בראשית כ"ט:ט"ז:16 Genesis 29:16

וללכן שתי בנות שם הגדלה לאה ושם הקטנה רחל:

Now Laban had two daughters: the name of the elder was Leah, and the name of the younger was Rachel.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

בראשית כט, טז.

3 לאה ורחל . . עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא

《Or HaTorah》在此處回引本文，以說明利亞和拉結分別代表隱藏與顯露的世界。

KEHOT 註記

באוה"ת שמיני כרך ב ע' תפט מציין לכאן.

4 בארצות החיים

大衛 (דוד) 感謝 ה' 救他脫離死亡，說：「我必在活人諸地行在 הוי' (Havayah) 面前。」複數的「諸地」被解作兩個層

面，即在以色列地發光的利亞與拉結。

Psalms 116:9 תהילים קט"ז:ט'

אתהלך לפני ה' בארצות החיים:

I shall walk before the L-RD In the lands of the living.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

תהלים קטז, ט. בלקו"ת ואתחנן ג, ד מציין לכאן.

5 והעיקר היה בחי' רחל

Kehot 的註記指出，Likutei Torah of the Arizal 對此有進一步解說。

KEHOT 註記

ראה לקו"ת להאריז"ל פ' לך לך ד"ה אל הארץ.

6 (שנקראת עקרת הבית)

此手稿中沒有「她被稱為家宅的主幹」這幾個字。

KEHOT 註記

בגוכתי"ק הצ"צ ליתא.

7 שנקראת עקרת הבית

在詩篇「祂使家中的不育婦人 (עקרת הבית, akereš habayis) 安居，成為歡欣的兒女之母」一句中，這些字意指家中的不育婦人。卡巴拉學者將這句話用於拉結：她雖然不育 (עקרה, akarah)，卻是家中的主要支柱 (עיקר, ikar)；講章正是按此義使用這句話。

Psalms 113:9 תהילים קי"ג:ט'

מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אִם־הַבְּנוֹיָה שְׂמֵחָה הִלְלוּ־קָה:

Who maketh the barren woman to dwell in her house As a joyful mother of children. Hallelujah.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

8 רחל (שנקראת עקרת הבית)

關於「拉結卻是不育的」(עקרה, akarah)：拉比以撒 (יקצק) 說：「拉結是家中的主要支柱 (עיקר, ikar)。」這是稱拉結為「家中的不育婦人」(עקרת הבית, akereš habayis)，也就是家中主要人物的根據。

בראשית רבה ע"א:ב'71 Bereshit Rabbah 71:2

... לאמן של אלו אני מגרש?! ובסוף הוא מודה על הדבר, הה"ד (בראשית מז): וישתחו ישראל על ראש המטה מי היה ראש מטתו של אבינו יעקב, לא לאה?! ורחל עקרה אמר רבי יצחק: רחל היתה עיקרו של בית, כמה שנאמר: ורחל עקרה, עיקרה רחל. אמר רבי אבא בר כהנא: רוב מסובין עיקר של לאה היו, לפיכך עושים רחל עיקר. ורחל עקרה, רחל היתה עיקרו של בית. תני, רבי שמעון בן יוחאי: לפי שכל הדברים תלויין ברחל, לפיכך נקראו ישראל על שמה, (ירמיה לא): רחל מבכה על בניה, ולא סוף דבר ...

Another matter, "The L-rd supports all those who fall" (Psalms 145:14) – these are the barren women, who fall inside their houses. "And He straightens all who are hunched" (Psalms 145:14) – when the Holy One blessed be He remembers them with children, they stand erect. Know

that it is so, as Leah was the unloved one of the household, but when the Holy One blessed be He remembered her, she stood erect. That is what is written: "The L-rd saw that Leah was unloved." "That Leah was unloved [senua]" ...

Daat Bereshit Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

9 (וכמו שפרש"י . . בא"י)

此手稿中沒有括號內引述拉希對約拿和以西結的說明。

KEHOT 註記

בגוכתי"ק הצ"צ ליתא.

10 וכמו שפרש"י גבי יונה ויחזקאל

Kehot 對這些文字所列的出處指引（註記見下方）。

KEHOT 註記

א, ג.

11 ויחזקאל שאין הנבואה שורה אלא בא"י

拉希解釋，聖者的臨在若要在以色列地之外降臨於先知身上，必須先曾在以色列地降臨於他身上；阿德莫爾·哈扎肯（אדמו"ר הזקן）將這段解釋與拉希對約拿的解釋一同引述，以說明聖者的臨在唯有在以色列地才降臨於先知身上。

Rashi on Ezekiel 1:3 רש"י על יחזקאל א"י:ג

... שליחתו אליהם ויונתן אף הוא כך תירגם מהוי הוי פתגם נבואה מן קדם ה' עם יחזקאל בר ברוי כהנא בארעא דישראל תב תניינות אתמלל עמיה במדינת ארעא כשדאי ויחזקאל גלה עם החרש והמסגר שגלו עם יהויכין: יד ה'. כל לשון יד האמורה בספר זה ובכל לשון נבואה אינה אלא לשון תוקף שהנבואה תוקפת על כרחו כאד' משתגע דיישטרי"צא בלע"ז:

The word of the L-rd was [revealed] Heb. היה ה'ה [lit. being was.] Our Sages said (Mechilta to Exod. 12:1): "[It] had already come," because the Shechinah does not rest upon a prophet outside the [Holy] Land, except by having first rested upon him in the Land. We learned in a Baraita of the Mechilta (Exod. 15:9): [The verse 2:1,] "Son of man, stand on your feet," was the [actual] beginning of the Book, only there is no chronological order [in Scripture]. Others say that (12:1f.) "Son of man, compose ...

On Your Way (Public Domain) • The Judaica Press complete Tanach with Rashi, translated by A. J. Rosenberg (CC-BY)

12 שגלו ישראל וגלתה עמהם השכינה

塔木德（תלמוד, Talmud）教導，以色列民無論被流放到何處，聖者的臨在都隨他們同去。阿德莫爾·哈扎肯將這流亡中的聖者的臨在指認為拉結。

Megillah 29a:4 מגילה כ"ט א:ד

תנא, רבי שמעון בן יוחי אומר: בוא וראה כמה חביבין ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שבכל מקום שגלו — שכינה עמקו. גלו למצרים — שכינה עמקו, שנאמר: "הנגלה נגליתי לבית אביה בהיותם במצרים וגו'". גלו לכבל — שכינה עמקו, שנאמר: "למענכם שלחתי בבלה". ואף כשהן עתידין ליגאל — שכינה עמקו, שנאמר: "ושב ה' אלקיך את שבותך". "והשיב" לא נאמר, אלא "ושב". קלמ'ד שהקדוש ברוך הוא שב עמקו מבין הגליות.

It was taught: R. Shimon b. Yohai said: Come and see how beloved are Israel to G-d—... every place to which they were

exiled the Shekhinah (G-d's Divine Presence) went with them. They were exiled to Egypt and the Shekhinah was with them, as it says, "Did I reveal myself to the house of your father when they were in Egypt" (II Samuel 2:27). They were exiled to Babylon, and the Shekhinah was with them, as it says, "For your sake I was sent to Babylon" (Isaiah 43:14). And when ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Daf Shevui (CCO)

KEHOT 註記

ראה מגילה כט, א. ספרי מסעי לה, ד. ועוד.

13 משא"כ אחר חורבן . . ואינה מאירה כלל

《Or HaTorah》解釋，即使在今日，以色列地與境外仍有差別；不過本文此處只說，唯有偉大的義人能在以色列地達到更多。該處總結說，如今可藉研習口傳律法而達到以色列地的本質。

KEHOT 註記

באוה"ת שלח ע' תנו מבאר שגם עכשיו יש הפרש בין א"י לחו"ל, וכאן מבאר שבזמן שאין בהמ"ק קיים אין יכולים להשיג בארץ יותר מבחו"ל, רק הצדיקים הגדולים, וכתב ע"ז הצ"צ שם "ע"כ צ"ל דעכשיו עיקר ענין הארץ יכולים להשיג ע"י עסק התורה שבע"פ, "ע"ש בארוכה.

14 כרחל לפני גוזזי נאלמה

先知描寫，拉希將他解讀為流亡中的以色列，默默承受壓迫：「如同一隻母綿羊（רחל，rachel）在剪毛者面前默然無聲。」講章將這隻母綿羊解作拉結，也就是神聖言語在流亡中沉默不言。

Isaiah 53:7 ישיעיהו נ"ג:ז

נגש והוא נענה ולא יפתח פיו כשה לשבח ויכל ויחלל לפני גוזזי נאָלְמָה ולא יפתח פיו:

He was oppressed, though he humbled himself And opened not his mouth; As a lamb that is led to the slaughter, And as a sheep that before her shearers is dumb; Yea, he opened not his mouth.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

ישיע"י גז, ז.

15 והעבודה היא בדרך בירורים

《Or HaTorah》補充說，這正是她包裹萬物的主要目的：她逐層下降以進行淨化，將被吞沒之物抽引出來。

KEHOT 註記

באוה"ת בראשית כרך א ריו, א מציין ע"ז "וזהי עיקר התלבשותה שנופלת ממדרגה למדרגה לברר ולהוציא בלעם מפ"י."

16 (וכמו"ש ע"פ במדבר סיני)

此註指向《Likkutei Torah》（לקוטי תורה）Bamidbar 篇開頭論「在西奈曠野」的講章。其中一篇（Bamidbar 5）解釋，聖殿時期，藉著 Atzilus 的巨大顯現，火花自行得到淨化；如今王權必須下降到 Beriah、Yetzirah 和 Asiyah 以淨化火花，因此她當時被稱為 midbar（「曠野」），並帶有一個額外的開口 mem。

KEHOT 註記

ראה לקו"ת פ' במדבר בתחלתה.

將此應用於雅各。

Exodus 26:28 כ"ו:כ"ח שמות

והקריח התיכון בתוך הקרשים מברח מן הקצה אל הקצה:

and the middle bar in the midst of the boards, which shall pass through from end to end.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

27 פ"י שהוא הממשיך . . כמ"ש במ"א

較詳細地論述雅各如何把光從上端引下——光之線 (קו , kav) 穿透空出的空間——直到下端。

KEHOT 註記

ראה אה"ת בראשית כרך ב שפה, ב ואילך. וראה בהביאור שם שפה, א ואילך.

28 והנורא

摩西告訴以色列人，ה'、他們的 ה'，是「偉大、大能、可敬畏的 ה'」；智者將這些話列入阿米達祈禱 (עמידה , Amidah) 的第一個祝福中。在這三個形容詞對應於列祖；「可敬畏的」指雅各，他將慈愛 (חסד , Chesed) 與克制 (גבורה , Gevurah) 連結起來。

Deuteronomy 10:17 י"ז:י"ח דברים

כ"י ה' אלקיכם הוא אלקי האלקים ואדני האדנים האל הגדול הגבור והנורא אשר לא יושא פנים ולא יקח שחד:

For the L-RD your G-d, He is G-d of gods, and L-rd of lords, the great G-d, the mighty, and the awful, who regardeth not persons, nor taketh reward.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

29 ויאהב (יעקב) גם את רחל

雅各 (יעקב) 娶了兩姊妹之後，「他也愛拉結 (רחל , Rachel) ，勝過利亞 (לאה , Leah) 」。這解釋為雅各渴望在顯明的世界中有所顯現。

Genesis 29:30 כ"ט:ל בראשית

ויבא גם אל־רחל ויאָהב גם־אֶת־רַחֵל מִלָּאָה וַיַּעֲבֹד עִמּוּ עוֹד שְׁבַע־שָׁנִים אַחֲרֹת:

And he went in also unto Rachel, and he loved Rachel more than Leah, and served with him yet seven other years.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

בראשית כט, ל.

30 וישקהו

以掃 (עשו , Eisav) 遇見雅各時，「他親吻了他」；這個詞上方標有點。拉希 (רש"י , Rashi) 提出兩種解讀：以掃並非全心全意地親吻他；或者如拉比西門·巴·約海 (רבי שמעון , Rabbi Shimon bar Yochai) 所說，當時以掃的憐憫之情被觸動，便全心全意地親吻了他。阿德莫爾·哈扎肯 (אדמו"ר הקוץ , the Alter Rebbe) 以這個帶點的詞所呈現的方式，解讀雅各對拉結的親吻。

Genesis 33:4 ד'ג:ד בראשית

וַיָּרֶץ עֵשָׂו לִקְרַאתוֹ וַיִּתְּבַקְהוּ וַיִּפֹּל עַל־צוּרָאוֹ וַיִּשָּׁקֶהוּ וַיִּבְכּוּ:

And Esau ran to meet him, and embraced him, and fell on his neck, and kissed him; and they wept.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

31 וישק יעקב לרחל

雅各初次在井旁遇見拉結時，「雅各親吻了拉結」。這解讀為雅各將智慧 (חכמה , Chochmah) 、理解 (בינה , Binah) 與認知 (דעת , Daas) 的內在層面引入拉結。

Genesis 29:11 א"י:א בראשית

וַיִּשָּׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל וַיִּשָּׂא אֶת־קוֹלָו וַיִּבְכֶּ:

And Jacob kissed Rachel, and lifted up his voice, and wept.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

בראשית כט, יא.

32 ע"פ ישקני מנשיקות

該處的「親吻」是內在之愛的顯現，如同父親對獨子的愛；這種愛深厚到無法用言語表達，只能藉口中的氣息表達。同樣，托拉以超越世界層序的一次躍升，揭示無限之光。

KEHOT 註記

לקו"ת שה"ש א, ד. וראה אה"ת שה"ש ע' כד.

33 ישקני מנשיקות

《Song of Songs》(שיר השירים) 開篇的話，表達了愛慕者的渴望：「願他用口中的親吻親吻我。」阿德莫爾·哈扎肯曾就這一節作出自己的解釋，以說明「親吻」的含義。

Song of Songs 1:2 ב'ב:א שיר השירים

יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי־טוֹבִים דְּדִידָהּ מִיַּיִן:

Let him kiss me with the kisses of his mouth— For thy love is better than wine.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

34 וע"פ אמצאך בחוץ אשקך

該處的「我在外面遇見你」指忙於生意、無法不斷研習托拉的人；然而，他們仍可藉著在外的神聖事奉，達到「親吻」所代表的親近。

KEHOT 註記

לקמן פ' תרומה פ, ג.

35 אמצאך בחוץ אשקך

愛慕者希望她的愛人像兄弟一樣：「我若在外面遇見你，就要親吻你。」阿德莫爾·哈扎肯所提及的「親吻」的另一種解釋。

Song of Songs 8:1 א'א:ח שיר השירים

מִי יִתְּנָה קָצָא לִי יוֹנָה שְׂדֵי אִמִּי אֲמַצְאָךְ בַּחוּץ אֶשְׁקֶךָ גַּם לֹא־יִבְזוּ לִי:

Oh that thou wert as my brother, That sucked the breasts of my mother! When I should find thee without, I would kiss thee; Yea, and none would despise me.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

36 אעבדך שבע שנים ברחל

雅各對拉班 (לבן , Lavan) 說：「我願為你的幼女拉結服事你七年。」拉結這位「較小者」代表言語，也就是較低的層面；雅各將拉班的光引入其中。

Genesis 29:18 ח"ט:י"ח בראשית

וַיָּאָהֵב יַעֲקֹב אֶת־רַחֵל וַיֹּאמֶר אֶעֱבָדְךָ שִׁבְעַ שָׁנִים בְּרַחֵל בְּתוּךְ הַקְּטָנָה:

And Jacob loved Rachel; and he said: 'I will serve thee seven years for Rachel thy younger daughter.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

בראשית כט, יח.

37 לבן הוא בחי' לובן העליון

Kehot 的註記指出，Etz Chaim 對此有進一步解說。

KEHOT 註記

ע"ח שער העקודים פ"א.

38 לבן הוא בחי' לובן העליון

ל"א Sha' ar HaAkudim, 第1章 (שער העקודים) 中，阿里扎 (the Arizal, 'ארז"ל) 寫道，拉班乃是先於整個流溢界 (אצילות, Atzilus) 的超上白色之秘，並由他形成稱為 עקודים (Akudim, [綑束])、נקודים (Nekudim, [點狀]) 與 ברודים (Berudim, [斑紋]) 的各個階段。阿德莫爾·哈扎肯藉此解釋拉班是慈愛的源頭。

Sefer Etz Chaim 6:2:ב' חיים עץ

הנה אותן הד' אלפין שצייירנו לעיל בחוטם הם נכנסין בפה ונעשים שם ד' הבלים והנה ד"פ הבל גימ' קמ"ח כי ע"י השינים שבתוך הפה נטחנים אותן הד' הבלים ונעשים קמח ונגמרת פעולתן ואל יקשה בעיניך מ"ש לעיל כי מן אור און שמאל הנכנס בפה נעשה ממנו חיצוניות הכלי ומן נקב חוטם שמאל נעשה פנימיות הכלי ועם היות כי אור מקיף גדול ומעולה מאור פנימי עם כל זה פנימיות הכלי גדול מחיצוניות הכלי כנראה בחוש העין מה שאין כן בחינת האורות כי אור הגדול שלא יוכל הכלי להגביל ולקבל בתוכו מאיר ...

Sefer Etz Chaim (Public Domain)

39 דלית שמאלא בהאי עתיקא

《Idra Rabba》(אדרא רבא) 說，在古者 (עתיקא, Atika) 中沒有「左側」，也沒有審判。這是在描述超上白色所具有的純粹憐憫。

Zohar III, 129a:זח"ג קט, 129a

KEHOT 註記

זח"ג קט, א.

40 רק שלמטה נשפל בלבן גשמי

一篇講述拉班神聖根源——至高白光——如何墮落到物質而欺詐的拉班身上的講話。

KEHOT 註記

ראה לקו"ש חט"ו ע' 262.

41 כולו הפך לבן טהור

關於皮膚病患 (צרעת, tzaraas) 的律例是：當白色的患處遍及全身時，祭司 (כהן, kohen) 便宣告此人潔淨，因為「全身都變白了；他是潔淨的。」白色，即使出現在患處，也映照出其神聖的根源。

Leviticus 13:13:ויקרא י"ג:י"ג

וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהָיָה כִּסְתָה הַצָּרַעַת אֶת־קַלְבִּישָׁרוֹ וְשָׁהָר אֶת־הַנֶּגֶעַ כָּלֹּו הָפָךְ לָבָן טָהוֹר הוּא:

then the priest shall look; and, behold, if the leprosy have covered all his flesh, he shall pronounce him clean that hath the plague; it is all turned white: he is clean.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

ויקרא יג, יג.

42 וישכם לבן בבקר

在與雅各 (יעקב, Yaakov) 立約之後，拉班 (לבן, Lavan) 「清早起身」，向家人道別。清晨是慈愛 (חסד, Chesed) 的時刻；這節經文暗示，上界的慈愛每日愈發強盛。

בראשית ל"ב:א' Genesis 32:1

וַיִּשְׁכֶּם לָבָן בַּבֹּקֶר וַיִּנָּשֶׁק לְבָנָיו וּלְבָנוֹתָיו וַיְבָרֶךְ אֹתָהֶם וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב לָבָן לְמִקְמוֹ:

And Laban arose early in the morning, kissed his sons and daughters, and blessed them; and then Laban went and returned to his place.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

בראשית לב, א.

第 2 段

43 וינשק לבניו

「拉班 (לבן) 清早起來，親吻他的兒子和女兒，並為他們祝福；拉班便走了，回到自己的地方。」這被解讀為：至上之白流入流溢界 (אצילות, Atzilus) 的一切形態，隨後又退去。

בראשית ל"ב:א' Genesis 32:1

וַיִּשְׁכֶּם לָבָן בַּבֹּקֶר וַיִּנָּשֶׁק לְבָנָיו וּלְבָנוֹתָיו וַיְבָרֶךְ אֹתָהֶם וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב לָבָן לְמִקְמוֹ:

And Laban arose early in the morning, kissed his sons and daughters, and blessed them; and then Laban went and returned to his place.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

44 ויעקב הלך לדרכו

與拉班分開後，「雅各 (יעקב) 就上路了」。雅各的道路，是將至上之白向下引入拉結 (רחל)。

בראשית ל"ב:2' Genesis 32:2

וַיַּעֲקֹב הֵלֶךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּקְּעוּבוּ מַלְאָכֵי אֱלֹהִים:

And Jacob went on his way, and the angels of G-d met him.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

45 רחל עקרה

「看見利亞 (לאה) 被厭棄，便開了她子宮；但拉結是不孕的 (עקרה, akarah)。」本段用到了這節經文的兩個部分。

בראשית כ"ט:31 Genesis 29:31

וַיֵּרָא ה' כִּי־שָׂנוּאָה לְאֵה וַיִּפְתַּח אֶת־רִחְמָהּ וְרָחֵל עֲקָרָה:

And the L-RD saw that Leah was hated, and he opened her womb; but Rachel was barren.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

46 (ומש"ל דרחל.. פנחס דרמ"ט)

《奧爾哈托拉》(אור התורה, Or HaTorah) 解釋，生育是使隱藏者按其本質顯露出來；流溢界不能原樣引入創造界，因此拉結難以生育。

KEHOT 註記

ראה אוה"ח כ"א ר"ז, ב שמבאר "כי הלידה הוא בחי' גילוי ההעלם כמו שהוא בעצמותו, וא"א להיות האצ"י כמו שהוא נמשך בבריאה, ולכן היתה

מקשה ללדת "ע"ש.

47

שהם הספי שבאצי

Kehot 對這些文字所列的出處指引（註記見下方）。

KEHOT 註記

ל"ית להאריז"ל פ' ויצא.

48

שבטי יה

大衛（דוד）描寫耶路撒冷，眾支派上到那裡，「眾支派上行，乃是יה的支派。」יה的前兩個字母（智慧，חכמה，Chochmah）與理解（בונה，Binah），顯示眾支派的根源在思想中、在流溢界（אצילות）。

Psalms 122:4 ק"ט:ב:ד' תהילים

ששם עלו שבטים שבטייה עדות לישראל להדות לשם ה'

Whither the tribes went up, even the tribes of the L-RD, as a testimony unto Israel, to give thanks unto the name of the L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

49

יהודה הפעם אודה

利亞生猶大（יהודה）時說：「這一次，我要稱謝（אודה，odeh）ה'；因此她給他起名叫猶大；此後她停止生育。」這個名字表達承認，是自我消融（ביטול，bittul）的一種形式。

Genesis 29:35 ל"ה:ט:כ"א בראשית

ותהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם אודה אתיה' עליכן קראה שמו יהודה ותעמד מלדת:

And she conceived again, and bore a son; and she said: 'This time will I praise the L-RD.' Therefore she called his name Judah; and she left off bearing.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

בראשית כט, לה.

50

כמ"ש במ"א ע"פ יהודה אתה

在「猶大啊，你的弟兄們必稱讚你」一講（《托拉奧爾》（Torah Ohr），Vayechi 1, 45a）中，流便（「看哪，一個兒子」）代表視覺，也就是引發愛的沉思；西緬代表帶來敬畏的聽覺；利未代表連結。這三者必須先出現，猶大的承認——即Amidah祈禱中的俯伏——才能顯露。

KEHOT 註記

לקמן ר"פ ויגש.

51

ע"פ יהודה אתה

雅各的祝福：「猶大啊，你的弟兄們要稱謝你。」阿德莫爾哈扎肯（אדמו"ר הזקן）指的是他對這節經文所作的解釋。

Genesis 49:8 מ"ט:ח:ב בראשית

יהודה אתה יודוך אחידך ידך בערף איכריך ושתמנוי לך בני אכריך:

Judah, thee shall thy brethren praise; Thy hand shall be on the neck of thine enemies; Thy father's sons shall bow down before thee.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

52

הפעם ילדה

利亞生利未（לוי）時說：「這一次，我的丈夫要與我連結（ילדה，yilaveh）。」利未這個名字的來源，按連結（התקשרות，hiskashrus）來解讀。

Genesis 29:34 ל"ד:ט:כ"א בראשית

ותהר עוד ותלד בן ותאמר עתה הפעם ילדה אישי אלי כייילדתי לו שלשה בנים עליכן קראה שמו לוי:

And she conceived again, and bore a son; and said: 'Now this time will my husband be joined unto me, because I have borne him three sons.' Therefore was his name called Levi.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

53

וכמ"ש במדרש בעובדא דר' חייא רבה

Kehot 對這些文字所列的出處指引（註記見下方）。

KEHOT 註記

ראה ירושלמי כלאים פ"ט ה"ג.

54

וכמ"ש במדרש בעובדא דר' חייא רבה

Kehot的註釋指向此處：拉比希亞·拉巴（רבי חייא רבה）沒有在拉比以實瑪利（רבי ישמעאל）之子拉比約西（רבי יוסי）面前起立，因為當時他的心思正通覽整卷《Psalms》。這是全神貫注於思考的一個例子。

Jerusalem Talmud Kilayim 9:3 ט"ג:א תלמוד ירושלמי כלאים

55

וכן גבי רבא (בפ' אר"ע)

一位撒都該人看見拉瓦（רבא）全神貫注於學習，坐在自己的手指上，竟沒有察覺手指已經流血。這證明，心神的專注會使人對外在世界渾然不覺。

Shabbat 88a שבת פ"ח

KEHOT 註記

שבת פח, א.

56

ולכן יצא ממנו משה

《利庫泰托拉》Tzav 篇回指此處，並引用《佐哈爾》（2:11b）。該段將摩西與「海中的魚」相連，指其靈魂留在流溢界的根源之中。

KEHOT 註記

בלקו"ת צו ח, ג מציין לכאן וציון גם לזח"ב יא, ב.

57

כבד פה וכבד לשון

摩西（משה）在燃燒的荆棘前對 יה' 說：「我口重、舌重。」這被解釋為他內在專注的結果；這種專注使他難以作外在的言說。

Exodus 4:10 ד'י:י' שמות

ויאמר משה אליה' בי אדני לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשם גם מאז דברך אלי עבדך כי כבד־פה וכבד לשון אנכי:

And Moses said unto the L-RD: 'Oh L-rd, I am not a man of words, neither heretofore, nor since Thou hast spoken unto Thy servant; for I am slow of speech, and of a slow tongue.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

58

שלגודל התקשרותו בבחי' בטול

該處說，嗎哪來自如此高超的層面，連列祖也不認識；那是摩西的層面，嗎哪因他的功德而降下。這補足了摩西獨特內

在層面的圖像。

KEHOT 註記

ראה לקו"ת עקב יד, ב. סידור קי, ב. אוה"ת ויצא רז, א. ביאור"ז להצ"צ ע' תמז.

59

ונחנו מה

摩西（משה）和亞倫（אהרן）對埋怨的百姓說：「我們算什麼，你們竟向我們埋怨呢？」這是摩西自我消融（ביטול，bitul）的典型表達。

Exodus 16:7:ז"ז: שמות

ובקר וראיתם את־קבֹוד ה' בְּשִׁמְעוֹ אֶת־תְּלַנְתִּיכֶם עֲלֵיהֶ וְנַחֲנוּ מֶה כִּי תֵלִינוּ עֲלֵינוּ:

and in the morning, then ye shall see the glory of the L-RD; for that He hath heard your murmurings against the L-RD; and what are we, that ye murmur against us?

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

60

צבא השמים לך משתחוים

הוי' :「唯有你是 以斯拉時代的利未人讚美 (Havayah) ……天上的萬軍都向你下拜。」天使的下拜屬於精神層面，是內在的 ביטול；這是利未 (לוי) 自我消融的典範。

Nehemiah 9:6:ז"ז: נחמיה

את־הוא ה' לְבַדְךָ אַתָּה עֲשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם וְכָל־צָבָא הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיָּמִים וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת־הַנִּפְלֵאָה וְהַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים:

Thou art the L-RD, even Thou alone; Thou hast made heaven, the heaven of heavens, with all their host, the earth and all things that are thereon, the seas and all that is in them, and Thou preservest them all; and the host of heaven worshippeth Thee.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

61

דצבא השמים . . אינו ענין השתחואה גשמיות אלא שמשתחוה

手稿補充了一項證明，指出天使的俯伏並非肉身動作：天使米迦勒（מיכאל，Michael）若行經五百年之遠，便會使穹蒼彎曲。

KEHOT 註記

בגוכי"ק הצ"צ [וכ"ה באוה"ת בשלח ע' שנה שמציין לכאן]: דצבא השמים לך משתחוים שאינו ענין השתחואה גשמית שהרי מיכאל מהלך ת"ק שנה היה כופף הרקיע כו': אלא שמשתחוה. ע"כ. בסה"מ תרס"ט ע' קכו מציין לכאן.

62

ע"פ טובה הארץ מאד מאד

該處 (38b) 將探子拒絕進入以色列地，追溯至他們在利亞、亦即思想之界的根源：他們主張，每項以言語和行動履行的誠命（מצוה，mitzvah），都能像亞伯拉罕（אברהם，Avraham）在妥拉頒授以前遵行整部妥拉那樣，在思想中以靈性方式遵行。他們錯了，因為只有行動才能把更高的光與器皿（אורות וכלים，oros v'keilim）引下，使光衝破器皿；這就是摩西懇求進入以色列地的原因，而該段也回指本篇 maamar。

KEHOT 註記

לקו"ת שלח לה, ב. ושם מציין לכאן.

63

טובה הארץ מאד מאד

探子報告之後，約書亞（יהושע）和迦勒（כלב）對百姓說：「那地非常、非常美好。」阿德莫爾哈扎肯（אדמו"ר הזקן）指的是他那篇闡釋此節經文、論及探子與曠野世代的講論。

Numbers 14:7:ז"ז: במדבר

וַיֹּאמְרוּ אֶל־כָּל־עַדַּת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבְרָנוּ בָּהּ לְתוֹר אֶתָּה טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד:

And they spoke unto all the congregation of the children of Israel, saying: 'The land, which we passed through to spy it out, is an exceeding good land.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

64

נעוץ סופן בתחלתן

「終點嵌入起點，起點也嵌入終點。」這句話用來說明，最低的層次——物質行動——與最高的層次相連。

Sefer Yetzirah 1:7:ז"ז: ספר יצירה

עשר ספירות בלי מה נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן כשלהבת קשורה בגחלת שאדון יחיד ואין לו שני ולפני אחד מה אתה סופר:

The decade of existence out of nothing has its end linked to its beginning and its beginning linked to its end, just as the flame is wedded to the live coal; because the L-rd is one and there is not a second one, and before one what wilt thou count?

Sefer Yetzirah, Warsaw 1884 (Public Domain) · Sefer Yezirah, trans. by Isidor Kalisch. New York, 1877 (Public Domain)

65

ומרבע"ה התפלל תקט"ו תפלות

一段論述談及摩西為進入以色列地而作的515次祈禱。

Devarim Rabbah 11:6:ז"ז: דברים רבה

KEHOT 註記

דב"ר יא, ו. ראה אוה"ת פ' ואתחנן ע' קיג.

66

ומרבע"ה התפלל תקט"ו תפלות ליכנס לארץ

米德拉什（מדרש，Midrash）說，摩西為求進入那地禱告了515次；這個數目等於「我懇求」（va' eschanan，ואתחנן）的數值（《申命記》3:23）。Kehot 的註釋將該段標為 11:6。這證明，進入實際履行誠命（מצוות，mitzvot）的領域，值得如此懇求。

Devarim Rabbah 11:10:ז"ז: דברים רבה

67

ויאהב יעקב את רחל

「雅各（יעקב）愛拉結（רחל）。」此處將之解釋為對言語與行動層面的愛。

Genesis 29:18:ז"ז: בראשית

וַיֹּאֲהֵב יַעֲקֹב אֶת־רַחֵל וַיֹּאמֶר אֶעֱבֹדְךָ שִׁבְעָ שָׁנִים בְּרַחֵל בְּתוּלַת הַקְּטָנָה:

And Jacob loved Rachel; and he said: 'I will serve thee seven years for Rachel thy younger daughter.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

68

וגם לוי . . הפעם ילוח אישי

該處解釋，利維坦（לויתן，Leviathan）是受造的「有」藉由在 Shema 中宣告「一」時的捨身奉獻（מסירות נפש，mesirus nefesh），與神聖的「無」相連；這便引下「我的丈夫要與我連結」，並回指本篇 maamar。

KEHOT 註記

בלקו"ת שמיני יח, ג. נשא כא, ד מציון לכאן.

69

ועמ"ש במ"א בענין לויתן

該處 (18b) 稱隱密的義人 (צדיקים, tzaddikim) 為「海中的魚」：正如海水覆蓋魚，這些義人屬於隱藏之界；他們藉由靈性修持將諸世界與無限之光 (אור אין סוף, Or Ein Sof) 連結起來。這就是利維坦，意為連結，正如「這一次我的丈夫要與我連結」一語所示。

KEHOT 註記

ראה לקו"ת שמיני יח, ב.

70

בחסידיים הראשונים

早期的虔誠者每天三次在祈禱前靜候一小時、祈禱一小時，祈禱後再靜候一小時，總共九小時；塔木德問他們何時研習妥拉 (תורה, Torah)，並回答說，由於他們虔誠，所學的妥拉得以保存。這被引作利亞 (לאה) 內在依附之道的典範。

Berakhot 32b:20-22 ב"ב:כ"ב-כ"א:כ"ב

חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת: מנא הני מילי? אומר רבי יהושע בן לוי, אומר קרא: "אשרי יושבי ביתך". ואמר רבי יהושע בן לוי: המתפלל צריך לשהות שעה אחת אחר תפלתו, שנאמר: "אד צדיקים יודו לשמך וישבו ושרים את פניהם".

The pious men of old used to wait an hour. Whence is this? R. Joshua b. Levi said: The Scriptures state, "Happy are they that dwell in Thy house" (Ps. lxxxiv, 5). R. Joshua b. Levi also said: He who prays should wait an hour after his prayer; as it is said, "Surely the righteous shall give thanks unto Thy name, the upright shall dwell in Thy presence" (ibid. cxl. 14).

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

KEHOT 註記

ברכות לב, ב.

71

ששים המה מלכות

「有六十位王后。」這是阿德莫爾·哈扎肯 (אדמו"ר הוקן) 所提及的後一篇講章的開篇語。

Song of Songs 6:8 שיר השירים ו':ח

ששים המה מלכות ושמונים פילגשים ועלמות אין מספר:

There are threescore queens, And fourscore concubines, And maidens without number.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

72

אחת היא יונתי

「我的鸽子，我那完美无瑕的一位，乃是唯一的。」同一篇講章中的一部分。

Song of Songs 6:9 שיר השירים ו':ט

אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה ברה היא לילדה ראוה בנות וראשוה מלכות ופילגשים ויהללה:

My dove, my undefiled, is but one; She is the only one of her mother; She is the choice one of her that bore her. The daughters saw her, and called her happy; Yea, the queens and the concubines, and they praised her.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

73

(ומבואר . . יונתי כו')

整段括號內的文字在這份手稿中缺失。

KEHOT 註記

כל המוסגר ליתא בגוכתי"ק הצ"צ.

74

באהל רחל

拉班 (לבן) 尋找他的偶像：「他從利亞的帳棚出來，進入拉結的帳棚。」拉希 (רש"י) 指出，雅各的帳棚就是拉結的帳棚，因為雅各總是與她在一起；這篇講章 (מאמר, maamar) 將此解讀為，雅各主要居於言語與行動之中。

Genesis 31:33 בראשית ל"א:ל"ג

ויבא לבן באהל יעקב ובאהל לאה ובאהל שתי האמהות ולא מצא ויבא באהל לאה ויבא באהל רחל:

And Laban went into Jacob's tent, and into Leah's tent, and into the tent of the two maid-servants; but he found them not. And he went out of Leah's tent, and entered into Rachel's tent.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

75

וכל האומר אין לי אלא תורה

「凡說『我只有妥拉』的人，甚至連妥拉也沒有。」僅有學習並不足夠：必須有行動；而此處，思想也必須與行動結合。

Yevamot 109b:4-5 יבמות ק"ט ב:ד-ה'

ערבי שלציון — דעבדי שולח דין. תוקע עצמו לדבר הלכה — דמנא, רבי יוסי אומר: כל האומר אין לו תורה — אין לו תורה. פשיטא! אלא: כל האומר אין לו אלא תורה — אין לו אלא תורה. הא נמי פשיטא! אלא דאפילו תורה אין לו. מאי טעמא? אמר רב פפא, אמר קרא: "ולמדתם ועשותם" — כל שעשנו בעשיה ושנו בלמידה, כל שאינו בעשיה אינו בלמידה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

KEHOT 註記

יבמות קט, ב. נסמן לעיל ז, א.

LikuteiTorah.com

哈西迪的帕拉沙

關於本版

This edition contains the Hebrew text、the English translation、our explanations和the notes.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0.

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References" , including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

引述來源（經由 Sefaria）：Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) (Public Domain); Daat Bereshit Rabbah (Public Domain); The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY); On Your Way (Public Domain); The Judaica Press complete Tanach with Rashi, translated by A. J. Rosenberg (CC-BY); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Daf Shevui (CCo); Sefer Etz Chaim (Public Domain); Sefer Yetzirah, Warsaw 1884 (Public Domain); Sefer Yezirah, trans. by Isidor Kalisch. New York, 1877 (Public Domain); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain).

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

英文譯文與解說：由 AI 協助（openai/gpt-6-luna-pro）為 likuteitorah.com 編寫，並對照希伯來文及 Sefaria 核對；尚未經人工編輯審閱。重要內容請務必對照希伯來文查核。

雷貝曾要求，在該週內將本週帕拉夏的瑪瑪爾——「哈西迪帕拉夏」——分散於七日中學習（Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309）。為何要學習，以及雷貝的祝福：likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

免費的非商業計畫；此處沒有任何內容出售。本計畫與 Kehot、Sefaria 或 Lubavitch Library 均無關聯。© likuteitorah.com

摘自 likuteitorah.com/zh-Hant/torah-ohr/vayeitzei/3/

為尊崇.....而奉獻

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Rebbe 的父親 Reb Levi Yitzchok